

LISTEK.

Občni zbor »Pisateljskega podpornega društva v Ljubljani« je bil dné 12. malega travna t. l. Društveni tajnik, g. prof. S. Rutar je pri njem o društvenem delovanji poročal takó: »Slavna skupščina! Kot društvenemu tajniku mi je dolžnost poročati o društvenem delovanji od zadnjega občnega zbora, ki je bil dné 13. malega travna lanskega leta, pa do danes. — Novoizvoljeni odbor se je sestavil v odborovi seji dné 27. malega travna 1889. — Od takrat je odbor reševal dnevne posle v rednih sejah, ki so bile dné 11. grudna l. 1889., dné 8. sušca, dné 22. sušca in dné 9. malega travna tekočega leta. Čeravno je bilo sklenjeno, naj bodo zabavni večeri s predavanji vsakih 14. dnij, vendar je bilo dejansko samó dvoje takih predavanj, namreč dné 18. grudna l. 1889. je predaval prof. Rutar o starinah in zanimivostih gosposvetskega polja ter dné 18. prosinca prof. Levec o Levstikovi literarni zapuščini. Tretje nameravano predavanje prof. Orožna o Stanleyu je moralo izostati zaradi drugih slavnostij, ki so se prirejale v prvem letošnjem četrtletji. Najslovesnejši društveni večer je bil Trstenjakov spominski večer dné 29. sušca t. l. Ta večer je priredilo naše društvo v zvezi in s pomočjo slavne Čitalnice in slavnega telovadnega društva »Sokol« ter s pohvalnim sodelovanjem slavnega čitalničnega pevskega zbora, na čemer naj bode vsem omenjenim društvom prirčna zahvala. Pri Trstenjakovem večeru so govorili gg. dr. Vošnjak, dr. Majaron in prof. Rutar o vsestranskih Trstenjakovih zaslugah, kakor je poročal »Ljubljanski Zvon« v svoji 4. številki t. l.

Pisateljsko društvo je nepozabljivemu Davorinu Trstenjaku, kot svojemu ustanovitelju in častnemu družabniku tudi s tem izkazalo svojo počast, da mu je po svojem društvenem predsedniku položilo lep venec s trakom na krsto in da mu je poslalo kvartet, ki je pel o njegovem pogrebu.

Dalje je ustrezalo društvo s tem svojemu namenu, da je gmotno podpiralo dva odlična slovenska pesnika in vdovo pokojnega slovenskega pisatelja

Kot svoj najsijajnejši uspeh preteklega leta sme naše društvo s ponosom zabeležiti velike svečanosti, ki so se priredile dné 29. in dné 30. rožnega cveta lanskega leta ob odkritji Vodnikovega spomenika. Vse te slavnosti, ki so se izvršile na čast vsega slovenskega národa, vodilo je duševno in dejanski naše društvo, oziroma njega mnogozaslužni predsednik dr. Jožef Vošnjak. Z zadovoljstvom sme torej gledati naše društvo na svoje uspehe dné 29. in dné 30. sušca l. l.

Tudi za tekoče leto namerava odbor prirediti slavnost ranjkemu škofu *Matežu Ravnikarju*, začetniku lepe slovenske proze. V njegovem rojstvenem kraju na *Vačah* pri Litiji vzida se mu spominska plošča in potem priredi slavnost v prijazni Litiji, kjer se snide gotovo mnogo občinstva. Pa tudi slavnemu matematiku *Vegi* namera društvo vzdati spominsko ploščo v najbližji bodočnosti. Takó se trudi naše društvo vsestransko buditi zanimanje za naše zaslužne može, častiti njih spomin in netiti pri denšnjem rôdu navdušenost za posnemanje slavnih naših prednikov.

Navzlic tem uspehom društvo v preteklem letu ni posebno napredovalo. Število družbenikov je sicer ostalo po priliki isto, kot v prejšnjih letih, namreč 1 častni družabnik, 37 rednih in 96 podpornih, skupaj 134. Vendar zanimanje za društvo je bilo nekoliko manjše, nego prejšnja leta. Vzrok temu je v prvi vrsti iskati v okolnosti, da vse naše moči použijajo boji za politične naše pravice, nekoliko pa tudi v tem, da se zanimanje za literarno delovanje tudi pri drugih národih manjša. Mnogo je še med nami rodoljubov, ki ne spoznajo neposredne važnosti »Pisateljskega društva« in katerim

se ne zdi vredno podpirati ga. Tem veselejši je pojav, da se taki pisatelji, ki živé daleč od svoje domovine, za naše društvo vrlo zanimajo in mu svoje doneske redovito pošiljajo. Iz tega se je odbor prepričal, da zanimanje za »Pisateljsko društvo« še ni ponehalo in zato pričakuje danes od občnega zbora primernih nasvetov, kako naj bi se društveno delovanje zopet bolj oživelo in to tem več, ker je gmotno stanje društveno prav ugodno.

Na to je poročal blagajnik g. okrajni šolski nadzornik *Andrej Žumer* o društvenem premoženju. Iz njegovega poročila se vidi, da je imelo društvo preteklo leto 161 gld. 67 kr. dohodkov in 85 gld. 92 kr. troškov. Vse društveno premoženje znaša 1022 gld. 29 kr. v gotovini in 355 gld. 55 kr. v obligacijah, skupaj tedaj 1377 gld. 55 kr. — V novi odbor so bili izvoljeni: g. dr. *Vošnjak* (predsednik), g. prof. *Levec* (podpredsednik); g. prof. *Rutar* (tajnik); g. učitelj *Funtek* (blagajnik); g. prof. *Orožen* in g. nadzornik *Žumer*; za pregledovalca društvenih računov: g. c. kr. rač. revident *A. Svetek* in g. notarski uradnik *Zagorjan*. —

Na to je nasvetoval odbor izpremembo § 7. in 8. društvenih pravil v tem oziru, da bi se letnina rednih družtvenikov znižala na 2 gld., podpornih pa na 1 gld., kar se odobri. — Končno vpraša g. magistratni konceptni pristav *E. Lah*, zakaj ni »Pisateljsko društvo« odkrilo Vilharjeve spominske plošče v Planini. Predsednik odgovarja, da bi bilo imelo društvo s tem prevelike troške, katerih ne zmore. Godba bi bila stala mnogo in planinski krčmárji so stavili visoke terjatve, a pokritja troškov ni bilo od nobene strani pričakovati. Tudi Ravnikarjeva plošča se bode le tedaj vzdala, ako se kaj za to nabere. Družábni^k *Zagorjan* pripomni, da je to opuščenje naredilo slab vtisek v Planini. Dalje izraža isti član svojo željo, naj bi »Pisateljsko društvo« pogosteje prirejalo zabavne večere in naj bi nikar ne opuščalo predavanj, ki naj bodo vsaj vsakih štirinajst dnij. S tem se bode zanimanje za društvo zopet prebudilo in zajedno se tudi podpornim družabnikom kaj poda, ki drugače n^e imajo nobene koristi od društva. — Družábni^k *Svetek* predlaga, naj se družtveniki po okrožnici pozivljejo k zabavnim večerom, ker naznanila po časnikih ne zadoščajo. Predsednik obljubi, da se bode odbor o tem posvetoval.

Narodne pripovjesti u Varaždinu i okolici. Sakupio *Matija Kračmanov Valjavec*. Drugo izdanje. U Zagrebu izdala knjižara dioničke tiskare 1890, 8, 315 str. Cena? — Med najboljš^e poznavalce in med najpridnejše znanstvene preiskovalce našega jezika spada gospod profesor in akademik *Matija Valjavec* v Zagrebu. Kakor je v mladosti svoji pred tridesetimi in štiridesetimi leti leposlovje naše bogatil z lepimi pesniškimi proizvodi, tako se je na stara leta svoja, oborožen s korenitim znanjem in neumorno delavnostjo, lotil znanstvenega raziskavanja nove slovenščine, katera vse priobčuje v »Radu« jezikoslovenske akademije znanostij in umetnostij v Zagrebu, ki ga šteje med najodličnejše ude svoje. Ondukaj je že pred mnogimi leti priobčil svojo znamenito razpravo o slovenskem komparativu, leta 1880. je raztolmačil, kako se tvori imperfekt v starem in novem jeziku, leta 1887. pa je razglasil obširno studijo, kako je rabila besedica »črez« novoslovenskemu jeziku do pred petdesetimi leti. Naravnost epohalne pa se morajo imenovati Valjavčeve publikacije o naglasu v novoslovenskem jeziku, epohalne po svoji duhoviti teoriji, po množini porabljenih virov in po razsežnosti doslej priobčenega gradiva. Valjavec je od l. 1878., ko je začel priobčevati sad svojega truda o našem naglasu, pa do leta 1889. o tem znanstvenem predmetu v »Radu« napisal nad 100 tiskovnih pol! In kdor ne pozna teh studij Valjavčevih, tisti o našem naglasu niti žugniti ne sme.

Te dni pa smo prejeli od njega zgoraj navedeno knjigo. Valjavca bi smeli po vsi pravici imenovati slovenskega Vuka. Lahko rečemo, da je on sam zadnjih štirideset

let nabral več narodnih pesmij, legend, bajk, pravljic in pripovedek, zadnjih po Gorenjskem (v okolici preddvorski) po južnem Štajerskem in v kajkavskem narečju okolo Varaždina, nego vsi drugi zbiratelji naši skupaj. Vzemi v roke katerikoli časopis slovenski od l. 1848. do l. 1878., povsod najdeš vse polno narodnega blaga, ki ga je nabral Valjavec. Le škoda, da so ti biserji slovenskega naroda tako raztreseni po listih. Med drugimi stvarmi je Valjavec leta 1858. izdal »Narodne pripovedke«, katere je nabral v Varaždinu in njegovi okolici. Ta knjiga pa se je jako slabo izvajala, občinstvo naše se ni veliko brigalo zánjo. Toda učenjaki so v nji zasledili velikanski zaklad slovanskega bajeslovja in bister vir znanstvenemu raziskavanju našega jezika. Krek, Jagič, zlasti pa Miklošič in nekateri ruski učenjaki navajajo knjigo premnogokrat po svojih spisih in razprodala se je srečno — v tridesetih letih! Opozorjeni na knjigo po znanstvenih spisih, začeli so zdaj ljudje zánjo povpraševati. Valjavec je zatorej priredil neizpremenjeno drugo izdanje, takó da se ujema stran s stranjo v stari izdavi. Ustregel je s tem občni potrebi in storil znanstvenemu svetu veliko uslugo. Knjiga obseza 25 pripovedstij o Vilah, 11 pripovedstij o Rojenicah, 11 pripovedstij o »vučjem« parširji, 74 različnih pripovedstij in 32 prelepih narodnih pesmij. Preverjeni smo, da zdaj ko folkloristika vzbuja po vsem svetu občno zanimanje, tudi Valjavčeve narodne pripovedke najdejo več kupcev in bralcev, da se dičnemu možu poplačajo vsaj tiskovni stroški; velikih zaslug njegovih mu itak nihče ne more dostojno povrniti.

O Aškerčevih »Baladah in romancah« so doslej zagrebški »Vienac«, »Slovenski Narod« in »Laibacher Zeitung« prinesli obširnejša poročila. Danes ponatiskujemo iz poslednjega lista izbornu oceno, katero je spisal g. Anton Funtek: »Balladen und Romanzen«. So betitelt sich das neueste Erzeugniss der slovenischen Literatur, das, beinahe zehn Druckbogen stark, an fünfzig auserlesene epische Gedichte des bisher unter dem Pseudonym »Gorazd« bekannten Dichters Anton Aškerc bietet und wegen der wahrhaft plastischen Darstellung und bedeutenden Gestaltungskraft als eine hervorragende Erscheinung auf dem heimischen Büchermarkte und eine wertvolle Bereicherung der slovenischen Literatur betrachtet zu werden verdient.

Ist schon eine Sammlung episch-erzählender Gedichte in der slovenischen Literatur eine interessante Erscheinung, sie wird es in einem noch höheren Masse, da wir im Laufe des letzten Jahrzehntes den Verfasser schätzen gelernt haben und demselben, nach den bisherigen Stimmen zu urtheilen, entschieden ein ehrenvoller Platz unter den slovenischen Dichtern gebürt. Seit dem Bestande des »Ljubljanski Zvon« bis auf den heutigen Tag erschienen in dieser Zeitschrift Aškerc' Publicationen; nahezu jede Nummer bringt an leitender Stelle Balladen und Romanzen von wahrhaft poetischem Reize, und wir glauben nicht irre zu gehen, wenn wir gerade der Redaction des »Ljubljanski Zvon« das Verdienst zuschreiben, das keimende epische Talent ihres getreuen Mitarbeiters richtig gewürdigt und denselben zu erspriesslicher Thätigkeit angeregt, vielleicht auch angeleitet zu haben.

Es ist nicht Aufgabe der vorstehenden Zeilen, auf die Einzelheiten der vorliegenden Sammlung näher einzugehen, wir fassen unser Urtheil in die Worte zusammen: Die »Balladen und Romanzen« sind ein Buch, das in der slovenischen Literatur ganz vereinzelt dasteht. Unsere heimische Kunstepik produciert nur wenig, die poetischen Werke unserer Schriftsteller sind, unbeschadet der stellenweise eingefügten erzählenden Gedichte, von ausgesprochen lyrischem Charakter, rein epische Dichter haben wir nicht. Aškerc ist also der erste Epiker der Slovenen; er ist in einem gewissen Sinne der Bahnbrecher der erzählenden Epik, er ist derzeit der hervorragendste Vertreter derselben.

Verschieden im Strophenbau, verschieden in der Wahl des Sujets, bewegen sich Aškerc' Balladen und Romanzen doch zum grössten Theile auf dem Boden der heimi-

schen Sagendichtung. Die prächtigen Motive, die in alten Geschichtsbüchern verborgen liegen, die abgerissenen Klänge der Vorzeit, die noch gegenwärtig im Volke fort tönen, er benützt sie mit feinem Verständniss für seine Schöpfungen, er haucht den frischen poetischen Odem in die todtenstarrten Gestalten, ohne jedoch seine Originalität einzubüssen. Wir finden Gedichte ureigenster Erfindung, in denen ein tiefes Dichtergemüth sich mächtig offenbart; wir begegnen reizenden Stellen voll köstlicher Naivität und thaufrischer Naturwahrheit; wir sehen Bilder voll drastischer Komik, aber auch Scenen voll düsterer Tragik und ergreifender Gewalt. Die Männer der Vorzeit, um deren Haupt die Sagendichtung ihren Glorienschein gewoben, die Gestalten der Gegenwart, die so oft unbeachtet an uns vorüberwandeln, sie stehen vor uns in ihrer Wirklichkeit und und doch vom verklärenden Lichte der Poesie beleuchtet! Wir belauschen den bleichen Mönch, der da im blühenden Klostergarten träumet von vernichteten Hoffnungen, von verlorener Freiheit; wir sehen die grübelnden Kunstjünger, die da schaffen in verschlossenen Zellen; wir lächeln endlich bei den fröhlichen Gesängen, die da erklingen aus dem verborgenen Mysterium des Klosterkellers. . . . Und dazwischen rauscht es von Schlachtengesängen, vom verzweifelten Ringen der sterbenden Bauernscharen, es jauchzt das hohe Lied beglückender Liebe, es klagt wie von gebrochenen Menschenherzen. . .

(Gospod Funtek priobčuje na to dve baladi Aškercévi v dovršenem nemškem prevodu, kateri moramo pa za danes odložiti, ker nimamo prostora.)

Einfach und dabei erhaben, knapp und dabei zutreffend, dies sind die Vorzüge, die wir bei Aškerc besonders hervorheben müssen. Dass der drängende poetische Gedanke hie und da zum Nachtheile der Form hervorbricht, wir können es nicht unbedingt verurtheilen. Doch will es uns bisweilen dünken, als hätte der Dichter so manche Härten der Sprache mildern, so manche mangelhafte Reime mit Leichtigkeit durch bessere ersetzen können; einzelne Wortformen, die er mit einer gewissen Vorliebe gebraucht, billigen wir nicht. Doch ist der Gesamteindruck, den wir von seinem Werke gewonnen, ein nachhaltender, und wir gestehen es gerne, einzelne Gedichte sind geradezu wunderschön, sowohl in der Auffassung als Ausführung.

Nach dem bisher Gesagten und bei dem Anklange, den die Aškerc'schen Balladen und Romanzen schon bei ihrer jeweiligen Veröffentlichung im »Ljubljanski Zvon« gefunden haben und noch mehr in der vorliegenden Sammlung finden werden, glauben wir von einer besonderen Anempfehlung derselben absehen zu können: wir vermissen zu unserem Bedauern nur so manche der bereits in früheren Jahren erschienenen Gedichte, hoffen aber, dass sie vielleicht in einem weiteren Bändchen Aufnahme finden werden.

Wir beglückwünschen den Verfasser zu seinen bisherigen Erfolgen und sind unter einem überzeugt, es werde ein Dichter von so eminenten Begabung seinem Volke und allen Freunden echter Poesie noch viel Schönes bieten können und sich in seinem Schaffen durch etwaige Ausfälle seiner Gegner nicht beirren lassen!

Die äussere Ausstattung des Buches ist glänzend, der Preis verhältnissmässig gering; broschirte Exemplare sind um fl. 1.30, elegant gebundene um fl. 2 bei Kleinmayr & Bamberg zu haben.

Slovenska proklamacija francoskega brigadnega generala Frianta iz leta 1797.
Ko so si Francozje meseca sušca 1797 prvič osvojili Kranjsko, izdal je najprej general Bernadotte iz Logatca dne 29. sušca, potem glavni poveljnik Buonaparte iz Celovca dne 30. sušca 1797 v francoskem, nemškem in slovenskem jeziku proklamacijo na Kranjce, v kateri sta oba skušala pomiriti kranjsko prebivalstvo, ki se je od sovražnika balo raznih grozodejstev in vojnskih naklád. Ko pa je Buonaparte odrinil s Koroškega proti

Judenburgu, poklical je za seboj v Celovec dné 5. malega travna generala Bernadotta, vojaškega poveljnika na Kranjskem, kateremu je dal za naslednika brigadnega generala Frianta, dotlej poveljnika v Trstu. Tudi general Friant je skušal potolažiti Kranjce z nemško-slovensko proklamacijo, katere izvornik nam je te dni prišel v roke in katero kot važno zgodovinsko listino tukaj ponatiskujemo:

FRAJOST.

ENAKOST.

FREIHEIT.

GLEICHHEIT.

Žovniršina Laške Dežele.

Kriegsheer in Wälschland.

General *Friant*, poglavar čez francoske žovnirje v' Kranjski Deželi.Der Brigadegeneral *Friant*, Befehlshaber der französischen Truppen an die

Na Krajnce.

Bewohner Krains.

Poglavitu General Bonaparte (sic!) inu njemu podložni General Bernadotte so že skuzi njih oznaneno povele vam skazali ta isto pravico inu dobroto, po katirih se oni vižajo. Oni so vam obljubili, de vaša vęra, vaše premoženje, inu vaše peršone bodo pred usako škodo inu zabavo obvarvane. Vse to vam spet perterdim. Vi ste žę tę dobrote letih dvęh Generalov skušali, kir niste bli nobenimu davku podverženi.

Der Heerführer Buonaparte und der Abtheilungsgeneral Bernadotte gaben Euch die Gefühle der Gerechtigkeit und Menschlichkeit, die sie beseelen, bereits selbst zu erkennen. Sie versprachen Euch Sicherheit eurer Personen, eures Eigenthums; Verehrung eures Gottesdienstes. Ich erneuere Euch hier diese Versicherung. Die Wohlthaten dieser zween Befehlshaber fühlet Ihr durch die Befreiung von allen Kriegsbeiträgen.

Kaj ne, de za vol letih toko posebnih gnad ste vi dovžni pruti njim hvaležni biti? Vender oni od vas nič nočejo imęti. Očęjo samo, de bi vi mirno inu pokoino v' vaših hišah ostali; de bi vi nič ne imęli opraviti v' leti vojski, katera bode v kratkim s' enim srečnim miram sklenena; inu de bi vi radovolno dopolnili, kar bo vam k' postręžbi tę francoske žovniršine naloženo.

Es ist kein Zweifel, dass Euch so viel Güte zur Erkenntlichkeit verbindet. Und doch fordern sie keine von Euch —. Sie wollen blos, dass Ihr Euch still und ruhig in euren Wohnungen haltet; dass Ihr Euch auf gar keine Art in einen Krieg, dem der Friede schnell ein Ende machen wird, mischet, und die Lieferungen zum Dienste des französischen Heeres, die man von Euch verlangen wird, leistet.

Če pak, vse drugači kokor je vupat, nekateri nehvaležni ljudję na njih dovžnost pozabijoči, bi se podstopili ukup se spraviti, inu francoskim žovnirjam super se postaviti, bodo na eno nar bol strašno vižo postrafani, inu taisti kateri bodo s' orožjam v rokah ujeti, bodo precej okoli perneseni.

Sollten jedoch wider alle Erwartung, undankbare Köpfe alle Empfindung vergessen, und durch Zusammenrottungen für die Sicherheit und Ruhe der Kriegsvölker Besorgnisse zu erregen suchen; diese würde das schrecklichste Beispiel treffen, und alle, die man mit den Waffen in der Hand ergriffe, würden des Todes sein.

Leta je štrafinga hudobnim name-niena; nič satorei ti dobri inu mirni ljudję se nimajo batj.

Dieses ist die Strafe für Uibelgesimte; ruhige Einwohner haben nichts zu fürchten.

Iz poglavitniga Quartierja Teržaškiga Męsta na 28. dan Mesza Germinala, ali zelenarja, v' pętim leti ene inu nerazdelive francoske republike, ali na 17. dan maliga travna. (1797. Ured)

Aus dem Hauptquartier zu Triest am 28ten Tage des Keimmonats im 5ten Jahr der einen und untheilbaren französischen Republik, das ist am 17ten April 1797,

General *Friant*.Der Brigadegeneral *Friant*.

Duh Trstenjakov po »Ljubljanskem Zvonu«. — »Slovenec«, s katerim je naš list, odkar je zdaj že pokojni g. Jerič stopil iz njega uredništva, ves čas živel v miru, priobčil je dné 24. malega travna t. l. v svoji 93. številki pod zgoraj navedenim naslovom dolg članek, katerega otrovno želo se obrača tudi zoper podpisanega urednika kot c. kr. okrajnega šolskega nadzornika. Povod »Slovenčevemu« članku je dalo kratko poročilce, natisnjeno v 4. št. letošnjega »Ljubljanskega Zvona« o Trstenjakovem spominskem večeru, katerega je priredilo dné 29. sušca t. l. »Pisateljsko podporno društvo« v ljubljanski čitalnici. Urednik »Ljubljanskega Zvona«, kakor vedó vsi udeleženci, pri tem spominskem večeru ni bil navzočen, pač pa je naprosil svojega prijatelja, naj mu za »Ljubljanski Zvon« spiše kratko notico o njem. Dotično poročilo podaje med drugimi stvarmi tudi 14 vrstic obsežen posnetek slavnostnega govora, katerega je ta večer govoril g. dr. D. Majaron o Trstenjaku. Tam se bere tudi stavek: »Trstenjak je skoro jedino le s slovensko inteligenco, zlasti mlajšo, občeval in dopisoval, ni bil suženj svojega stanu, ker ni iskal dogmatikov, nego resnicoljubnikov in takih, ki so po idealih hrepeli.« Sicer pravi g. dr. Majaron v popravku, katerega je poslal »Slovencu« in na katerega je opozoril tudi nas, da ni govoril teh besed — toda urednik naš ni mogel tega vedeti, ker ga, kakor rečeno, ni bilo pri slavnosti. Naravno je tudi, da naš poročevalec govora ni navajal dobesečno, ampak da je brez prave zveze navedel samó najmarkantnejše besede, ki so dobile tako morebiti drugačen pomen, nego jim ga je dal govornik. Toda kdor mirno, razsodno in razborito bere dotične vrstice, najde v njih — vsaj na urednika so naredile ta vtisek — da je hotel govornik reči: »Trstenjak ni bil noben stenolom (»aries«) radikalne stranke med duhovniki; hodil je svojo zlato srednjo pot (»Juste milieu« se je podpisaval večkrat sam) zatorej je rad občeval tudi s posvetnimi književniki. Trstenjak pri posvetnem razumništvu ni iskal momentov, ki jo ločijo od duhovnikov, ampak momentov, ki jo družijo z njo.«

Urednik je dr. Majaronovim besedam dajal takšen pomen, zatorej jih je natisnil »bona fide«.

Kaj pa pisalec »Slovenčevega« članka izvaja iz zgoraj navedenih besed? Z divno domišljijo in veliko strastjo izvaja iz njih, da Trstenjaku dogmatiki niso bili resnicoljubi; da je bil Trstenjak največji izvržek svečeniškega stanu; da je bil licemerec in kruhoborec, ki je zlorabljal svojo cerkveno oblast; da je bil najbolj neznačajan duhovnik, kar si jih moremo misliti — vse to podtika govorniku. Kdo bi se pri teh besedah »Slovenčevega« — »modroslovca« ne domislil Mephistophelovih besed:

Mit Worten lässt sich trefflich streiten,
Mit Worten ein System bereiten,
An Worte lässt sich trefflich glauben,
Von einem Wort lässt sich kein Jota rauben.«

Pisalec omenjenega »Slovenčevega« članka pa napada tudi mene kot c. kr. okrajnega šolskega nadzornika; pravi, da sem sam živa priča, kako potrebna nam je verska šola; vpraša: »Kje je tu garancija za versko-nravno izgojo mladine?« in se boji, da tudi proti »brezverskim« učiteljem ne izpolnujem svojih uradnih dolžnostij. In to vse zategadelj, ker sem posnetek dr. Majaronovega govora natisnil v »Ljubljanskem Zvonu«!

Najprej bi »Slovenčevega« pisalca vendar rad vprašal, kje je poslušal svoj collegium logicum. — Kako pa more urednik »Ljubljanskega Zvona« odgovoren biti za to, kar je govoril ali kar ni govoril g. dr. Majaron? Kaj se tudi g. urednik »Slovenčev« identificira z vsem, kar je tiskano v njem? — G. dr. Lampe n. pr. priobčuje v svojem listu razpravo o rokovnjačih, ali kaj bi rekli pametni ljudje, ko bi kdo vstal in rekel: »G. dr. Lampe opisuje v svojem listu rokovnjače. Sumujiv je zatorej, da mu prijajo tisti socijalistični nazori kakor tem Iz Marijanišča z njim!« — Kaj ni bila dolžnost »Ljubljanskega Zvona« omeniti dr. Majaronov govor, bodisi že takšen ali takšen? Kako

more pisalec »Slovenčev« mojo osebo stikati z govorom dr. Majaronovim in ta govor zlorabiti v to, da denuncira moje uradno poslovanje?

Teško in zoprno se je človeku zagovarjati proti napadam, iz trte izvitim in pisanim z očitno škodoželjnim namenom. Ali ravno zato, ker je pisalec »Slovenčev« svoj namen pokazal preočitno, ker že agresivni napis dotičnemu članku izdaja, da napad ne meri samo na g. dr. Majarona, ampak tudi na mene, prisiljen sem mu odgovoriti to:

1. Za svojega blizu triletnega poslovanja kot c. kr. okrajni šolski nadzornik v šolskem okraji radovljiškem sem živel z vsemi ondotnimi duhovniki v miru in prijaznosti, z nekaterimi celo v osebnem prijateljstvu. Učiteljstvo sem pri vseh javnih okrajnih konferencah, kakor tudi v privatnih razgovorih opominjal, naj pri pouku in vzgoji z duhovniki delujejo zložno, ker samo tedaj, kedar se učitelj in duhovnik vzajemno podpirata, možno je pri vzgoji šolske mladine doseči lepih uspehov. — Ko sem bil leta 1889. iz Radovljice premeščen v Ljubljano, zahvalil se mi je v polno zbrani seji c. kr. okrajnega šolskega sveta radovljiškega g. dekan Jožef Razboršek s toplimi besedami, da sem za svojega uradnega poslovanja njega, gg. katehete in vse cerkvene organe pri šolstvu izdatno podpiral, ter je zahteval, da se ta njegova zahvala zabeleži v sejni zapisnik.

Drug ud c. kr. okrajnega šolskega sveta, c. kr. upokojeni vojaški duhovnik g. Fr. Čarman, izrekel je, da se z izjavo dekanovo popolnoma sklada, ter je tudi zahteval, da se to zapiše v sejnem zapisniku.

2. V seji c. kr. mestnega šolskega sveta ljubljanskega dne 2. grudnia 1889. leta izrekel mi je ljubljanski župan, preblagorodni gospod Peter Grasselli, zahvalo za moje taktno in uspešno uradno poslovanje kot c. kr. okrajni šolski nadzornik, in tej zahvali so se pridružili vsi udje c. kr. mestnega šolskega sveta, med njimi brez pridržka tudi g. kanonik Andrej Zamejec, kar je tudi zabeleženo v dotičnem zapisniku.

3. »Brezverskih učiteljev« pri svojem uradnem poslovanju nisem našel nikjer. Kako pa se je pod mojim nadzorstvom godilo učiteljem, ki so se ostentativno ogibali nedeljske maše, to »Slovenčevemu« pisalcu lahko pové č. g. Bl. Artelj, župnik kranjsko-gorski.

4. Kake nazore imam o versko-nravni vzgoji naše mladine, to sem v navzočnosti ljubljanskega učiteljstva, šolske mladine in mnogobrojne odlične gospode določno in jasno povedal v daljšem govoru dne 4. vinotoka 1889., ko smo otvarjali novo ljudsko šolo v Poljskih ulicah v Ljubljani. Visok dostojanstvenik mi je rekel po govoru: »Sie haben heute sehr treffend gesprochen«; g. mestni katehet Janez Smrekar me je osebno zahvalil za migljaje, katere sem dal v svojem govoru učiteljem in roditeljem, in isti »Slovenec« je rekel v svojem poročilu tisti večer, da je bil moj govor »lep«. Jaz svojih nazorov o versko-nravni vzgoji naše mladine od dne 4. vinotoka 1889. nisem v ničem izpremenil; ako so tedaj ti nazori »lepi«, zakaj me bije?

Kakšnih garancij še zahtevate?

Brezvestne rokovnike, ki so iz sebičnih in zlobnih namenov po krivem tožili ali ovajali svoje sograjane sodišču, imenovali so stari Atenci »sykophante«; kakšno ime pristaje brezimnemu pisalcu, ki me v navedenem članku grdi brez vse dejanske podlage in brez vsakega povoda — to razsoditi prepuščam z mirno vestjo vsem poštenim in resnicoljubnim ljudem. »Slovenca« pa prosim, da popravi krivico, katero mi je storil.

Fr. Levec.

„Ljubljanski Zvon“

izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četrt leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Lastniki in založniki: Fr. Levec i. dr. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Fr. Levec. Uredništvo in upravištvo v Ljubljani, v Medijatovi hiši na Dunajski cesti, 15.

Tiska »Narodna tiskarna« v Ljubljani.